

GELECEĞİ BELİRLEYECEK KADAR FARKLIYIZ

Rafinajda...

Türkiye'nin

tek

Avrupa'nın

8'inci

büyük rafineri şirketi

LPG'de...

Türkiye'nin

lider

Avrupa'nın

5'inci

büyük LPG şirketi

Akaryakıt
dağıtımında...

Türkiye'nin

3'üncü

büyük şirketi

Sektörün

en hızlı

büyüyen şirketi

Müşteri memnuniyetinde

lider

Enerji

20
21

Ekonomik daralmaya bağlı olarak enerji talebinin gerilediği bir yıl

2009 yılı küresel ekonomik daralmaya paralel olarak enerji talebinin de gerilediği bir yıl olmuştur. Dünya ham petrol talebi 1,2 varil/gün düzeyinde gerileyerek 85 milyon varil/gün olarak gerçekleşmiş ve talebe bağlı olarak rafineri kapasite kullanım oranları düşmüştür. OPEC'in özellikle ağır ham petrol üretimini önemli ölçüde kısması, daha hafif ham petrol işlenmesine neden olmuştur. Azalan üretimin fuel-oil talebini karşılayamaması sonucunda fuel-oil fiyatlarının yüksek seyretmesi, hafif ve ağır ham petroler arasındaki fiyat farkının daralmasına yol açmıştır. Dünya GSYH'nın yaklaşık %1 oranında daraldığı 2009 yılında, gelişmiş ekonomilerdeki daralma %3 olurken, Euro bölgesi %4 küçülmüş; dünya ticaret hacmi %12 daralmıştır. Ekonomik daralma, özellikle orta distilat talebini olumsuz etkilerken, yükselen orta distilat stokları hem fiyatlar hem de rafineri kapasite kullanım oranları üzerinde baskı oluşturmuştur. Rafinaj sektörü, 2009 yılında hem talep daralması hem de yeni kapasite ilavelerinden gelen zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Bu zorlu ortamda rafineri şirketlerinin üretim esnekliği ve lojistik üstünlükleri, kârlılıklarını belirleyen en önemli faktörler olarak ön plana çıkmıştır.

Akaryakıt sektöründeki gelişmeler

2009'da Türkiye GSYH'sı %5,5 küçüldürken, Petrol Sanayi Derneği verilerine göre, toplam akaryakıt tüketimi (siyah ve beyaz ürünler) %7,6 daralmayla 17,7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Toplam otomotiv yakıtları (benzin, motorin ve otogaz) tüketimi ise % 2,3 azalarak ve 18 milyon ton olmuştur.

Toplam beyaz ürün tüketimi (benzin ve motorin) %3,8 düşüşle 15,7 milyon ton olmuştur. Siyah ürünlerdeki (fuel-oil ve kalorifer yakıtı) daralma ise %30,5'i bulmuş ve 1,9 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

2009 yılının en önemli gelişmelerinden biri Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun akaryakıt dağıtım ve bayi satışlarına yönelik iki ay süreyle tavan fiyat uygulaması başlatması olmuştur. Ancak bu uygulama iki aylık bir dönem sonunda kaldırılmış ve serbest piyasa uygulamasına dönülmüştür.

LPG sektöründeki gelişmeler

2009 yılında tüm dünyada artmaya devam eden doğalgaz kullanımı, LPG'nin evlerde ve sanayide kullanımını sınırlandırırken, otogaz kullanımı yaygınlaşmaya devam etmiştir. Avrupa'nın ikinci büyük LPG pazarı olan ülkemizde toplam LPG tüketimi 3,6 milyon ton olarak gerçekleşmiş ve sektör bir önceki yıla kıyasla %5 büyümüştür. Alternatif enerji kaynaklarının yaygınlaşması nedeniyle 2008'e göre tüplü gaz tüketimi %4, dökmegaz tüketimi ise %5 oranında azalırken, otogaz pazarı %9 oranında büyümüştür.

2009 yılında enerji sektöründeki en önemli gündem maddesi talep daralması olmuştur.

Elektrik sektöründeki gelişmeler

2009 yılında Türkiye'de 2,833 MW kurulu gücünde tesis devreye girmiştir. 1,400 MW doğalgaz, yaklaşık 1,000 MW da hidroelektrik ve rüzgar gibi yenilenebilir kaynaklardan oluşan bu gücün devreye girmesiyle birlikte ülkemizdeki toplam kapasite yaklaşık %7 artmıştır. Ancak, enerji tüketimi global krizin etkisiyle bir önceki seneye göre %2,5 oranında azalmıştır.

Sektördeki bir diğer önemli gelişme Haziran ayında "Elektrik Sektörü Strateji Belgesi"nin yayınlanması olmuştur. İlk olarak Mart 2004'te hazırlanan rapor; üretim tesislerinin özelleştirilmesi işlemlerine 2009 yılı içerisinde başlanması, dağıtım özelleştirme işlemlerinin 2009 yılı sonuna kadar büyük ölçüde tamamlanması, serbest tüketici limitlerinin düzenlenmesi, elektrik enerjisinin fiyatlandırmasında tasarrufu ve verimli kullanımı teşvik edecek uygulamalar yapılması gibi konuları içermektedir.

Son olarak, Aralık ayında Nihai Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği devreye girmiştir.

Enerji sektöründeki özelleştirmeler

Elektrik dağıtımında 2008 ve 2009 yıllarında (özelleştirmesi tamamlanmış Kayseri bölgesi dışındaki) 20 dağıtım bölgesinin özelleştirilmesine devam edilmiştir. 2008 yılında Başkent, Sakarya, Aras ve Meram bölgelerinin ardından, 2009 yılında Çoruh, Osmangazi ve Yeşilirmak bölgeleri blok satış yöntemi ile 30 yıllığına ihale edilmiştir. Vangölü, Fırat, Çamlıbel ve Uludağ bölgelerinin ihalelerinin 2010'un ilk çeyreğinde gerçekleştirilmesi ve dağıtım özelleştirmelerinin 2010 yılı içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Üretim tarafında ise toplam 142 MW olan Elektrik Üretim A.Ş.'ye (EÜAŞ) ait 52 adet mini hidroelektrik santralin özelleştirme ihalelerinin 2010'da gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Toplam 3.074 MW olan 4 adet termik santralin özelleştirme sürecinin de 2010 yılında başlaması beklenmektedir. Kalan 13.128 MW'ın ise 9 portföy şeklinde özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Doğal gaz sektöründeki gelişmeler

Türkiye doğal gaz piyasası 2009 yılında bir önceki yıla kıyasla %2 daralmış, yurt içi doğal gaz tüketimi yaklaşık 36 milyar m³e gerilemiştir.

4646 sayılı Türkiye Doğal Gaz Piyasası Kanunu çerçevesinde; kontrat devir ihalesini kazanan dört özel sektör şirketine ilave olarak, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ithalatının serbest bırakılması neticesinde özel sektör, doğal gaz ithalatına başlamıştır. Özel şirketlerin doğal gaz ithalat oranı %10 oranında gerçekleşmiş ve önümüzdeki senelerde daha da artması beklenmektedir.

2008 yılının ikinci yarısı ile 2009 yılının ilk çeyreğinde ham petrol fiyatlarında yaşanan düşüşe bağlı olarak, doğal gaz ithalat fiyatlarında da bir gerileme yaşanmış; 2009 yılı yurt içi satış fiyatlarında, 2008'e kıyasla yaklaşık %40 oranında indirim gerçekleşmiştir.

Koç Topluluğu Enerji Grubu

Türkiye enerji sektörünün lideri olan Koç Topluluğu, Tüpraş ile ülkemizin rafinaj kapasitesinin tamamını elinde bulundurmakta ve ülkemizdeki toplam petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %70'ini karşılamaktadır. Tüpraş, zamanında uygulamaya koyduğu etkin önlemler sayesinde 2009 yılını zorlu koşullara rağmen yüksek kârlılıkla tamamlamış ve yılın son üç çeyreğinde, rafineri ve pazarlama faaliyetleri bazında global olarak varil başına en yüksek faaliyet kârı elde eden rafineri olmuştur.

Opet, pazar payını artırmaya devam etmiş; beyaz ürünlerde 3'üncü, siyah ürünlerde ise 2'nci konumunu korumuştur.

Aygaz, Koç Holding Enerji Grubu bünyesindeki akaryakıt ve rafineri dışında kalan tüm enerji şirketlerini ve faaliyetlerini şemsiyesi altında toplamış ve bu şirketlerin ana hissedarı konumuna gelmiştir. Avrupa'nın en büyük beş LPG şirketi arasına girmeyi başaran Aygaz, iç piyasada LPG sektöründeki liderliğini ise sürdürmüştür.

Koç Topluluğu şirketleri Türkiye'nin toplam depolama kapasitesinin %70'inden fazlasına sahiptir.

Tüpraş, yılın son üç çeyreğinde, rafineri ve pazarlama faaliyetleri bazında global olarak varil başına en yüksek faaliyet kârı elde eden rafineri olmuştur.

22
23

Tüpraş

Toplam Ciro:
13.118 milyon \$

İç Piyasa Pozisyonu:
Türkiye'nin tek rafineri şirketi
Akaryakıt ürünlerinde %70
pazar payı (jet yakıtı dahil)

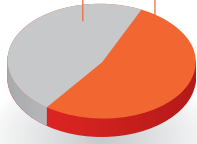
Uluslararası Pozisyon:
Avrupa'nın 8'inci
Dünyanın 30'uncu
büyük rafinaj kapasitesi

Yurt Dışı Gelirlerinin Payı:
%14,8

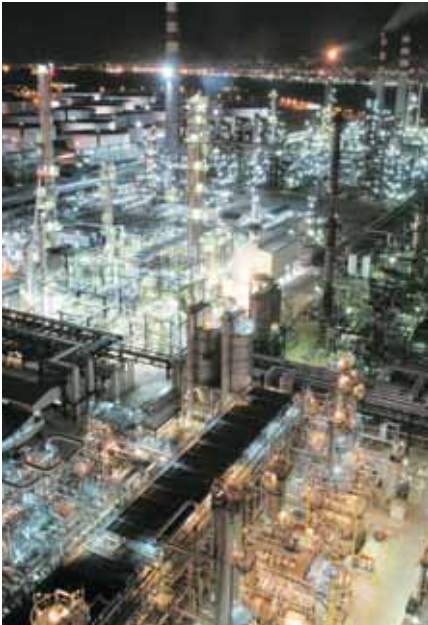
FAVÖK:
779 milyon \$

Brüt Rafineri Marjı:
9.21\$/varil

Ortaklık Yapısı:
Enerji Yatırımları A.Ş.
%51,00
Halka Açık
%49,00

www.tupras.com.tr

Türkiye'nin tek, Avrupa'nın 8'inci büyük rafineri şirketi

Türkiye'nin rafinaj sektöründeki tek üreticisi olan Tüpraş, sahip olduğu dört rafineride yıllık 28,1 milyon tonluk ham petrol işleme kapasitesiyle yarattığı katma değer ve ciroyuyla ülkemizin en büyük sanayi şirkettir. 2005 yılında özelleştirilerek Koç Topluluğu bünyesine katılan ve Avrupa'nın 8'inci büyük rafineri şirketi olan Tüpraş, hem pazar payı ve kurumsal güvenilirliği hem de üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla entegre bir petrol şirketi olarak hizmet vermektedir.

36 çeşit petrol ürününün Türkiye genelinde tedarikini sağlayan Tüpraş, 7,25'lik rafineri kompleksitesi ile Akdeniz'in yüksek kompleksitesine sahip olan rafinerileri arasındadır. 2009 yılında satışların %58,4'ü akaryakıt dağıtım kuruluşlarına, %15,4 'ü ihracat pazarlarına, %3,2'si askeri, %4'ü LPG, % 9,3'ü doğrudan, %9,3'ü ise asfalt müşterilerine gerçekleştirilmiştir. Satışların %29'u boru hattı, %42'si deniz yolu, %29'u kara ve demiryolu ile yapılmıştır.

Alınan önlemler sayesinde yılın son üç çeyreğindeki en kârlı rafineri

Tüpraş, yaşanan zorlu koşulların etkisini en aza indirmek amacıyla global bazda optimum üretim politikası uygulayan ilk rafinerilerden birisi olmuş, operasyonel esnekliği ve stok minimizasyonuna yönelik uygulamaları ile yıl boyunca yaşanan krizin finansal sonuçları üzerindeki etkisini en aza indirmiştir. 2009 yılında Brent ham petrol ile ağır ham petrol fiyatları arasındaki fark daralarak ağır ham petroler göreceli olarak pahalı hale gelmiştir. Tüpraş, düşen rafineri marjlarını ve kârlılığı çok sınırlı hale gelen ihracat piyasasını da dikkate alarak ham petrol şarjını düşürmüştür. Şirket, yüksek katma değerli beyaz ürün verimliliğini artıran dönüşüm ünitelerini en üst düzeyde kullanabilmek için, ham petrole göre daha uygun maliyetli yarı mamul işlemeyi tercih ederek, yurt içi talebi doyuracak şekilde optimum üretim ve satış politikası uygulamıştır. Böylelikle %60,4 ham petrol kapasite kullanımı gerçekleştirilirken yarı mamul olarak şarja verilen ürünlerle beraber toplamda %69,1 seviyesine ulaşılmıştır. Uygulanan politika doğrultusunda yurt içine 18,2 milyon ton ürün arz edilirken, 2008'de %68,7 olan beyaz ürün verimi ise 2009'da %73,6 olarak gerçekleşmiştir.

İşletme ve enerji maliyetlerinde tasarruf kapsamında alınan etkin önlemlerle 2009 yılında 79 milyon \$ ek FAVÖK, enerji tasarruflarından da 32 milyon \$ ilave kazanç elde edilmiştir. Spot bazlı ham petrol tedarik fırsatları değerlendirilmiş ve ham petrol ve ürün fiyatlamalarında riski en aza indirecek tedarik yöntemleri uygulanmıştır.

Sonuç olarak, yılın son üç çeyreğinde Tüpraş, rafineri ve pazarlama faaliyetleri göz önüne alındığında global bazda varil başına en yüksek faaliyet kârı elde eden rafineri olmuştur.

Türkiye depolama kapasitesinin yaklaşık %70'i

Tüpraş, Türkiye'nin 3'üncü büyük dağıtım ağına sahip akaryakıt dağıtım şirketi Opet'in %40'ına sahiptir. Tüpraş, Opet ile birlikte Türkiye'nin toplam depolama kapasitesinin yaklaşık %70'ini kontrol etmektedir. Bu altyapısı ile Tüpraş, ülkemizin ulusal stok yükümlülüğünün yerine getirilmesinde en büyük potansiyele sahip şirkettir.

Yatırımların tamamlanmasıyla AB standartlarında üretim

Tüpraş'ın kâr potansiyeli ile birlikte rekabet gücünü artırmak, rafinerilerini modernize edip Avrupa Birliği çevre standartlarına uygun ürünler üretmek için sürdürülen ana yatırım planı, İzmit Rafinerisi Benzin İyileştirme Projesi'nin tamamlanmasıyla sonuçlandırılmıştır. 20 Nisan 2009 itibariyle Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerinde olup, 10 ppm kükürt, aromatik ve benzen değerlerinde de AB ülkeleriyle aynı standartlara sahiptir. Yatırım projelerinin yanısıra, işletme mükemmelliği ve verimlilik artırıcı çalışmalar kapsamında, İzmit, İzmir ve Kırıkkale rafinerilerinde 80 proje tamamlanmış olup, son üç yılda 234 milyon \$ ilave FAVÖK ile Tüpraş'ın kârlılığı ve operasyonel gücü daha da artırılmıştır.

Tüpraş, kış sezonunda ülkemizin bazı bölgelerinde yaşanan sorunları önlemek üzere müşteri talepleri doğrultusunda ürettiği -25 dereceye kadar akışkanlık özelliği olan 10 ppm motorini Kasım'da piyasaya sunmuştur.

Fuel-Oil Dönüşüm Projesi'nde önemli bir adım

Tüpraş, ülkemizde ihtiyacı karşılanamayan motorin ve benzeri beyaz ürünlerin ithalatını azaltmak ve fuel-oil'i işleyerek Euro V standardında motorin ve benzin gibi beyaz ürünlere dönüştürerek ilave katma değer yaratmak amacıyla İzmit Rafinerisi'nde planladığı "Fuel-Oil Dönüşüm" yatırımına 2008 yılında temel mühendislik aşamasının uygulanmasıyla başlamıştır. 17 Aralık 2009 tarihinde ise projenin gerçekleştirilmesi için İspanyol Tecnicas Reunidas firması ile anlaşma imzalanmıştır.

2014 yılı başında tamamlanması planlanan proje için yaklaşık 1,8 milyar \$ tutarında bir yatırım söz konusu olacaktır. Bu yatırım sonucunda Tüpraş'ın ürettiği siyah ürün miktarı %50 oranında azalacak, beyaz ürün verimi %83'e yükselecek ve Tüpraş İzmit Rafinerisi'nin Nelson Kompleksitesi 7,8'den 14,5 seviyesine yükselmiş olacaktır. Proje, İzmit Rafinerisi'nde optimizasyonu sağlarken, diğer rafinerilerden İzmit'e hammadde sağlanması yoluyla kapasite kullanımlarını artıracak ve tüm rafinerilerde ürün esnekliği ve maksimizasyonu imkânı oluşacaktır. Projenin bugünkü şartlarda yıllık yaklaşık 1 milyar \$ ilave satış geliri ve yaklaşık 420 milyon \$ ilave FAVÖK sağlayacağı öngörülmektedir.

Ar-Ge odaklı çalışmalar

Tüpraş'ın hedefi üniversiteler, araştırma kurumları ve diğer sanayi firmaları ile ileriye dönük teknolojilerin araştırılacağı projeleri üretmek, yönetmek ve bunun örneklerini tüm ülkeye yayacak katkıyı vermektir. Bu kapsamda, TÜBİTAK MAM, Koç Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, ODTÜ ve Dokuz Eylül Üniversitesi ile ilk ortak proje çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca, Boğaziçi Üniversitesi ile birlikte Yüksek Lisans Programı başlatılmıştır.

Yıl içerisinde Ar-Ge odaklı çalışmalar olarak "Hydrocracker" ünitesinin gerçek zamanlı optimizasyonu ve reaktör çıkış akımı hava soğutucusu tasarımı, eşanjör kirliliğini oluşturan mekanizmanın modellenmesi, baca gazı artımı, rafineri operasyonlarının matematiksel simülasyon modellenmesi gibi projeler başlatılmıştır.

Fitch Ratings'den not artırımı

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Türkiye'nin yabancı para cinsinden uzun vadeli ülke kredi derecelendirme notunu artırmasının ardından, Tüpraş'ın yabancı para cinsinden uzun vadeli 'BB' olan notunu ülke tavanı olan 'BBB'-ye yükseltmiştir. Tüpraş'ın yerel para cinsinden uzun vadeli notu 'BBB-' ve her iki para cinsinden görünümü de "durağan" olarak teyit edilmiştir.

Tüpraş'ın, güçlü operasyonel ve finansal yapısı, etkin depolama kapasitesi ve güçlü dağıtım altyapısıyla Türkiye piyasasında lider konumda olması, nakit yapısının rafinaj sektöründeki ortalamaların üstünde olması ve ürün çeşitliliği, Şirket'in rakiplerine göre daha iyi bir derecelendirme notu almasının ana sebepleri olmuştur.

Kurumsal Yönetim alanında güçlenen performans

Tüpraş, İMKB şirketlerinin kurumsal yönetim ilkelerine uyumu kapsamında 8,20 olan derecelendirme notunu 8,34'e çıkarmıştır ve 2007'de dahil olduğu İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi'ni oluşturan öncü şirketler arasındadır.

Etik Hesap Verebilirlik "AccountAbility" Ödülü

Tüpraş, bağımsız kurumsal sosyal sorumluluk ve hesap verebilirlik örgütü AccountAbility ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Enstitüsü ortaklığıyla gerçekleştirilen "AccountAbility Etik Hesap Verebilirlik 2008 Türkiye Değerlendirmesi" kapsamında ülkemizdeki en yüksek cirolu 50 şirket arasında 2'ncilik ödülüne layık görülmüştür.

Dünya standartlarında emniyetli çalışma ortamı

Sürdürülebilirliğin temel taşlarından olan insan sağlığı, teknik emniyet ve çevre Tüpraş'ta her zaman ön planda tutulmaktadır. 2009'da toplam kaza sayısı 2008 yılına göre yarı yarıya düşmüştür. Tüpraş, en önemli Sağlık Emniyet Çevre (SEÇ) performans göstergelerinden kaza sıklık ve şiddet oranlarında hedeflenen çok daha başarılı bir performans göstererek, yılsonunda elde edilen 2,5 kaza sıklık ve 73 kaza şiddet oranları ile dünya standartlarında bir şirket olmanın gururunu yaşamıştır.

FARKLIYIZ FARKINDAYIZ

- Türkiye'nin tek rafineri şirketi
- Türkiye'nin toplam lisanslı depolama kapasitesinin %70'i
- Yüksek kompleksiteye sahip rafineriler
- AB normlarında üretim
- Aygaz ve Opet ile sağlanan lojistik sinerji

Opet

Toplam Ciro:
4.756 milyon \$

İç Piyasa Pozisyonu:
Beyaz ürünlerde
%16,6 pazar payı ile 3'üncü
Siyah ürünlerde
%26,0 pazar payı ile 2'nci

Dağıtım Ağı:
1.324 istasyon (Sunpet dahil)

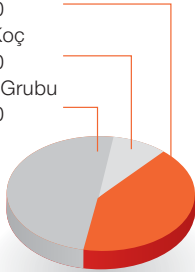
FAVÖK:
262 milyon \$

Brüt Kâr Marjı:
%7,7

Faaliyet Kâr Marjı:
%4,9

Ortaklık Yapısı:

Tüpraş
%40,00
Diğer Koç
%10,00
Öztürk Grubu
%50,00

www.opet.com.tr

Pazar paylarında süren artış

1992 yılında kurulan ve 2002 yılı sonunda %50 ortaklıkla Koç Topluluğu'na katılan Opet, akaryakıt dağıtım sektöründe perakende ve toptan faaliyetler yürütmekte; madeni yağ üretimi ve pazarlaması ile havacılık satışı ve petrol ürünlerinin uluslararası ticaretini yapmaktadır. Kuruluşundan bu yana altyapı yatırımlarına ağırlık veren Opet, Türkiye'de akaryakıt dağıtım sektöründe tüketicinin ilk tercihi olmayı hedeflemektedir.

Şirket, 2009 yılında pazar payını artırmaya devam etmiş, beyaz ürünlerde (benzin ve motorin) %16,6 pazar payı ile sektörde 3'üncülük konumunu korumuştur. Aynı dönemde siyah ürünlerde (fuel-oil, kalorifer yakıtı, vs) ise %26,0 pazar payı ile 2'nci konumda yer almıştır. Akaryakıt pazarındaki daralmaya rağmen Opet satışlarını 2008 yılına göre miktarsal olarak beyaz ürünlerde %5,1, siyah ürünlerde ise %26,1 artırmayı başarmıştır.

Opet, 2008 sonunda toplam 1,317 olan istasyon sayısını 2009 sonu itibarıyla 1,324'e yükseltmiştir. İstasyonların 798'i Opet, 526'sı ise Sunpet markası altında faaliyet göstermektedir.

Akaryakıt dağıtım sektöründeki en yüksek depolama kapasitesi

2009 yılında inşaat halindeki kapasite artırımlarının tamamlanması ile toplam depolama kapasitesi 1,1 milyon m³'e ulaşmıştır. Opet, Tüpraş ile birlikte ürün ve ham petrol dahil Türkiye'nin toplam depolama kapasitesinin yaklaşık %70'ini kontrol etmektedir. Depolama kapasitesindeki bu artış Opet'in sektördeki rekabet gücünü daha da artırmaktadır.

Opet 2009 yılında Marmara Ereğlisi Terminali'nde, petrol sektöründe ticaret ve ikmal hizmetlerinde faaliyet göstermekte olan uluslararası firmalarla depolama hizmeti anlaşması yapmaya devam etmiştir. 2009 yıl sonu itibarıyla uluslararası şirketlere kiralanılan kapasite 470 bin m³ olmuştur.

Müşteri memnuniyetinde tartışmasız liderlik

Türkiye Kalite Derneği (KalDer) tarafından her yıl düzenlenen Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi anketinin sonuçları ile Opet 4'üncü kez sektör liderliğini ilan etmiştir. Müşteri memnuniyetinde 2006'da elde ettiği sektör 1'inciliğini kesintisiz olarak dört yıldır devam ettiren Opet, müşterilerine verdiği önemle kalıcı liderliği yakalamıştır.

2008 yılında 2,9 milyon olan "Opet Kart" müşteri programına kayıtlı üye sayısı, 2009 sonu itibarı ile 3,6 milyona ulaşmıştır.

Sosyal sorumluluk projelerini gerçekleştirirken içinde bulunduğu toplumun sorunlarından yola çıkan Opet, çevresel ve sosyal sorunları faaliyetlerinin ve paydaşlarıyla ilişkilerinin bir parçası haline getirerek, tüm paydaşlarına karşı etik ve sorumlu davranarak bu yönde kararlar alır, projeler geliştirir ve uygular. Sosyal sorumluluğa odaklanmayı bir kurum kültürü olarak benimseyen Opet'in, kuruluşundan bugüne imza atmış olduğu ve devam etmekte olan birçok sosyal sorumluluk projesi mevcuttur.

2010 ve sonrası

Opet, yeni dönemdeki hedef ve stratejisini temel rekabet üstünlüklerine odaklanmak üstüne kurmuştur. Farklı ve başarılı kampanya ve projeler yapılması, hizmet kalitesinin artırılması ve müşteri ilişkileri yönetimi altyapısının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Sonuç olarak bir yandan müşteri memnuniyeti sürdürülürken, diğer yandan da pazar payının artırılması ve Şirket'in büyümesi hedeflenmektedir.

Aygaz

Toplam Ciro:
2.448 milyon \$

İç Piyasa Pozisyonu:
(Mogaz dahil)
Kurulduğu 1961 yılından bu yana LPG sektörünün lideri
Tüplügazda %38,6
Otogazda %23,9
Toplam LPG pazarında %29,8 pazar payı ile lider

Dağıtım Ağı:
(Mogaz dahil)
2.142 tüplügaz bayi ve 1.121 otogaz istasyonu olmak üzere toplam 3.263 nokta

Uluslararası Pozisyon:
Avrupa'nın 5'inci büyük LPG dağıtım şirketi

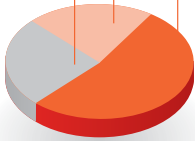
Yurt Dışı Gelirlerinin Payı:
%5

FAVÖK:
252 milyon \$

Brüt Kâr Marjı:
%15

Faaliyet Kâr Marjı:
%8

Ortaklık Yapısı:
Koç Holding
%51,2
LPDC
%24,5
Halka Açık
%24,3

www.aygaz.com.tr

Türkiye'nin lider LPG şirketi

Koç Topluluğu'nun enerji sektöründe faaliyet gösteren ilk şirketi Aygaz, kurulduğu 1961 yılından bu yana Türkiye'de LPG sektörünün lideri olmuş, son yıllarda gerçekleştirdiği atılımlarla Avrupa'nın en büyük beş LPG şirketi arasına girmeyi başarmıştır. Aygaz, LPG'nin otogaz, tüp gaz ve dökmegaz olarak dağıtımının yanı sıra, gaz aletleri üretimi ve satışını da gerçekleştirmektedir. Şirket, Türkiye'nin ilk ve tek deniz filosuyla uluslararası sularda LPG ticareti yapmaktadır.

Türkiye'de tüp gazın jenerik markası olan Aygaz'ı ilk günden bugüne öne çıkaran en önemli özellikleri yenilikçiliği ve güvenilirliği olmuştur. Koç Holding'in amiral gemisi şirketlerinden biri konumunda bulunan Aygaz, yarım asra yakın deneyimi ve bilgi birikimiyle ürün yelpazesini değişen tüketici ihtiyaçlarıyla paralel hale getirerek markasını güçlendirmiştir. Koç Holding Enerji Grubu bünyesinde akaryakıt ve rafineri dışında kalan tüm enerji şirketlerini şemsiyesi altında toplayarak portföyünü çeşitlendiren Aygaz, 2009 yılında Entek ve Aygaz Doğal Gaz'daki payını artırmıştır.

İstanbul Sanayi Odası'nın 2008 yılı sıralamasına göre özel sektörde Türkiye'nin 9'uncu büyük sanayi şirketi olan Aygaz, LPG sektöründe faaliyet gösteren halka açık ilk ve tek şirket konumundadır. Dünyada markası ürünle özdeşleşmiş ender kuruluşlardan biri olan Aygaz, bu başarıyı kalıcı kılmak amacıyla topluma ve çevreye saygılı, sürdürülebilir değişim ve gelişimi hedeflemektedir. Bu doğrultuda eğitime, kültüre ve sanat ile çevre alanlarında hayata geçirdiği sosyal sorumluluk projelerini "geçmiş" ve "gelecek" eksenlerinde gerçekleştiren Aygaz, geçmişe sahip çıkarken, geleceğe de yatırım yapmaya devam etmektedir.

Aygaz Grubu'nun 2009 yılındaki toplam tüplügaz, dökmegaz ve otogaz satışları Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun verilerine göre 1,1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Yurt içi toptan, yurt içi diğer şirket, takas, ihracat ve transit satışlarla birlikte toplam satış miktarı ise 1,6 milyon tondur. Yılısonu itibarıyla 2,4 milyar \$ ciro elde eden Aygaz, 2009 yılında 109 milyon \$'lık ihracat ve transit satış gerçekleştirmiştir.

Aygaz ve bağlı ortaklıkları 2009 yılında 83,1 milyon \$ tutarında yeni yatırım yapmıştır.

Güçlü dağıtım ağı ve ürün kalitesi

Aygaz "Tüketicie En Yakın Şirket" olma hedefiyle, 81 ilde 2.142 tüplügaz bayi ve 1.121 otogaz istasyonu ile hizmet vermektedir. Geniş dağıtım ağı sayesinde Aygaz tüpü her gün 100 binden fazla haneye girerken, günde 1 milyona yakın araç da Aygaz'ın otogaz ürünü Aygaz Euro LPG+ ile yolculuk yapmaktadır.

Kurulduğu günden bu yana sektörün genelinde ve tüm alt segmentlerinde lider olan Aygaz, 2009 yılında da %29,8 pazar payı ile açık ara liderliğini korumuştur. Otogaz segmentinde kendi markasıyla tüm Türkiye'de hizmet veren tek LPG firması olarak liderliğini pekiştiren Aygaz, 2009 yılında pazardaki %9'luk artışa paralel olarak, otogaz satışlarını %10,9 artırarak sektör ortalamasını aşmıştır. Tüplügaz pazarındaki genel daralmaya karşın, bu segmentte de pazar payını artırmayı sürdürmüştür.

Aygaz, ekonomik daralmanın satışlara da yansıtıldığı bu zorlu süreçte güçlü dağıtım ağı ve ürün kalitesiyle fark yaratmaya devam etmektedir. Segment bazında bakıldığında, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu verilerine göre Aygaz'ın tüp gaz pazarında Mogaz dahil toplam payı %38,6 otogazda ise %23,9 olmuştur.

26
27

FARKLIYIZ FARKINDAYIZ

- Türkiye'nin lider LPG şirketi
- Türkiye'nin en büyük LPG depolama kapasitesi
- Aygaz ile her gün 100 binden fazla haneye hizmet; Aygaz Euro LPG+ ile yolculuk eden 1 milyon araç

Üstün tedarik ve lojistik gücü

Türkiye'nin bir numaralı LPG ithalatçısı olan Aygaz, aynı zamanda Türkiye'nin en büyük kara tankeri filosuna sahiptir. Şirket, yurt içi rafinerilerinden alınan ya da dış piyasadan sağlanan LPG'yi, dolun tesislerine boru hattı, deniz ve kara tankeri filosuyla ulaştırmaktadır. Burada depolanan LPG; tüplügaz, dökmegaz ve otogaz olarak 3.300'e yakın bayi aracılığı ile Türkiye'nin her noktasında aynı kalitede, tüketicilerin kullanımına sunulmaktadır.

Aygaz'ın uluslararası standartlara uygun, en modern tekniklerle işletilen 5 adet deniz terminali ve 10 adet dolun tesisi ile 4 adet LPG gemisinden oluşan bir deniz filosu bulunmaktadır. Gemileri hariç toplam 170 bin m³ ile Türkiye'nin en büyük LPG depolama kapasitesine sahip olan Aygaz'ın Dörtöl Deniz Terminali, Türkiye'nin en büyük LPG giriş kapılarında biridir. Yıllık 1 milyon ton LPG dolun kapasitesine sahip Aygaz deniz terminallerinde tesis yenileme ve modernizasyon yatırımları da devam etmektedir. Aygaz Gebze İşletmesi'nde üretilen LPG tüpleri, tanklar, valfler ve regülatörler, Avrupa, Ortadoğu ve Afrika'da 15 ülkeye ihraç edilmektedir.

Çevreci bir ürün: Aygaz Euro LPG+

Aygaz, büyümesini sürdüren otogaz pazarındaki iddiasını ürün ve hizmetlerini çeşitlendirerek ve tüketicinin ihtiyaçlarına uygun çözümler sunarak 2009 yılında da sürdürmüştür. Türkiye'de bir ilk olan ve dört yıl süren yoğun çalışmalar sonucunda geliştirilen katkılı otogaz Aygaz Euro LPG+, daha temiz bir motor, daha yüksek performans, daha fazla yakıt tasarrufu ve daha çevreci bir kullanım sağlamaktadır.

Aygaz tüketicileri tüp gaz kullanımı konusunda bilinçlendirmek ve tüpün güvenli, sorunsuz ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla Tüplügaz Bilgilendirme Eğitimleri düzenlenmektedir.

Türkiye LPG sektörünün en çok patente sahip şirketi Aygaz, temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin teknolojilerin geliştirilmesinin hem insanlık hem de ülkemiz adına büyük önem taşıdığı inancıyla, sosyal kalkınmanın en önemli göstergelerinden biri olan temiz çevre ve sürdürülebilir bir ekolojik ortam yaratma yolunda her türlü yeniliği geliştirmeye büyük önem vermektedir.

Aygaz, 2009 yılı boyunca yürüttüğü Ar-Ge ve teknoloji geliştirme çalışmaları sonucunda Türk Patent Enstitüsü'ne üç farklı başlık altında patent başvurusu gerçekleştirmiştir. Sıvı dozajlama sistemi, tüp yükleme makinası ve ev tüpü döner tabanlı otomatik boya makinası için başvuruda bulunan Aygaz, sektöre yenilikler sunmaya devam etmektedir.

Ödüllerle teyit edilen başarılar

Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu'nun Standard and Poors (S&P) ile hazırladığı "Türk Şeffaflık ve İfşa Araştırması" sonuçlarına göre Aygaz, kurumsal yönetimde Türkiye'nin en şeffaf beş şirketi arasında yer almıştır. Aygaz, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Enstitüsü tarafından yapılan AccountAbility-Etik Hesapverebilirlik 2008 Türkiye Değerlendirmesi'nde ilk beş firma arasında yer almıştır. Aygaz markası ise bağımsız bir araştırma şirketi tarafından yapılan "En İyi Markalar" (Best Brands) araştırmasına göre Türkiye'nin en iyi dört ürün markasından biri ve LPG sektörünün en iyi markası seçilmiştir. Aygaz'ın üç boyutlu kurumsal internet sitesi www.aygaz.com.tr, "The Interactive Media Awards" yarışmasında enerji kategorisinde "Outstanding Achievement" (Büyük Başarı) ünvanına layık görülmüştür. Aygaz'ın sağlık konusunda gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk projesi "Ayışığı: Aygaz'dan Sağlık İşığı", Sağlık Gönüllüleri Derneği tarafından Sosyal Sorumluluk Büyük Ödülü kategorisinde 2'ncilik ödülünü almıştır.

2010 ve sonrası

Aygaz'ın ana hedefi, LPG sektöründe en kaliteli ve en güvenli hizmeti sunan şirket olmayı sürdürmektir. Aygaz'ın kısa ve orta vadeli stratejilerinin başında faaliyet gösterdiği tüm segmentlerde liderlik konumunu pazar payını artırarak sürdürmek ve kârlılığını artırmak gelmektedir. Uzun vadede ise Aygaz, Türkiye'nin alternatif enerji ihtiyacına çözüm olabilecek projeler üreterek enerji havuzunu genişletmeyi hedeflemektedir.

Mogaz

Koç Topluluğu'nun Aygaz ile birlikte LPG sektöründe faaliyet gösteren ikinci şirketi olan Mogaz, 63 şirketten oluşan LPG pazarında Mogaz ve Lipetgaz markaları ile dağıtımını sürdürmektedir. Yıllık yaklaşık 200 bin ton satış hacmiyle tüplügazda 4'üncü, dökmegazda 3'üncü, otogazda 8'inci olmak üzere toplamda Türkiye'nin 7'nci büyük dağıtıcı firmasıdır.

Mogaz, 2009 yılında açtığı yeni bayiler ve 10 ilde yaygınlaştırdığı doğrudan satış faaliyetleri ile pazardaki güçlü konumunu sürdürmüş ve toplam pazar payını %5,3 olarak gerçekleştirmiştir.

2010 yılında Mogaz otogaz ve tüplügaz pazar paylarını artırmayı, doğrudan satış faaliyetlerini ve müşteri memnuniyetini geliştirmeyi hedeflemektedir.

Aygaz'ın Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek Haziran ayında lansmanını yaptığı "Katkılı Otogaz", Temmuz ayından itibaren Mogaz tarafından da dağıtılmaya başlanmıştır. Reklam kampanyası ile desteklenen yeni ürün, bayiler ve tüketiciler tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

Entek

Koç Topluluğu'nun elektrik üretim şirketi Entek, İstanbul, Kocaeli ve Bursa'da toplam kapasitesi 302 MW olan iki doğalgaz çevrim santrali ve bir gaz motoru bazlı kojenerasyon tesisine sahiptir. 2009 yılsonu itibarı ile özel sektör elektrik üreticileri arasında 6'ncı sırada yer alan Entek'in özel sektör üretimi içindeki payı %5 seviyesindedir. Şirket'in ürettiği enerjinin %83'ü Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi'ne mevcut elektrik iletim hatları ile satılırken, % 11'i direkt baraya bağlı müşterilere, %6'sı ise Bursa ve Kocaeli tesislerinden buhar enerjisi olarak satılmaktadır. 2003 yılında Entek'e bağlı olarak kurulan Eltek ise, toptan elektrik pazarında faaliyet göstermektedir.

2009 yılı genelinde elektrik talebi yaklaşık %2,5 oranında azalmıştır. 2009 genelinde yaklaşık 2800 MW yeni üretim kapasitesi devreye girmiştir.

Özellikle yılın ikinci yarısından itibaren ülkede arz- talep dengesi, düşen talebe karşılık, arzın artması neticesinde arz lehinde oluşmuş ve sistemde oluşan fiyatların düşmesine yol açmıştır. Barajlara gelen su miktarı da önceki yıla göre %100'ün üzerinde artmıştır. Bu da emre amade kurulu kapasitenin daha da yükselmesine yol açmıştır. Bu süreçte Entek, tesislerinde esnek çalışma yöntemleri uygulayarak ulaştığı optimum kapasite kullanımı sayesinde ticari avantajını önemli ölçüde korumuştur. Kocaeli tesisinde direkt bara müşterileri olması, buhar müşterilerine satış yapılması ve esnek çalışma yöntemlerinin kullanılması krize karşı Entek'in güçlü noktaları olmuştur.

Entek'in 2008 yılında yatırımına başlanıp, Ağustos 2009'da ticari satışına geçilen ve 31 milyon \$ tutarında bir yatırımla gerçekleştirilen LM6000 ünitesi, buhar türbinindeki 15 MW gücün de katılmasıyla kurulu kapasitenin 62 MW artmasını sağlamıştır. Ayrıca Bursa'da bir LM6000, Kocaeli'nde ise HSPT ünitesi ile birlikte bir LM2500 türbini yenilenmiştir.

Entek, geleceğe yönelik olarak pazar payını korumak için yeni yatırımlar yapmak, yatırımlarda alternatif kaynakların kullanımına yönelmek, büyük güçlü ve yüksek verimli santraller kurmak ve hammadde fiyat belirsizliği olmayan yenilenebilir enerjiye yönelmek hedefiyle çalışmaktadır. Şirket, Aralık 2009' da devreye giren Nihai DUY uygulamasına en optimal düzeyde adapte olmanın yanı sıra, alternatif satış kanalı yaratmak için Eltek vasıtasıyla ikili anlaşmalar piyasasına yönelmeyi amaçlamaktadır. Piyasadaki bazı şirketlerin finansal zorluklar yaşaması ise satın alma fırsatları yaratmaktadır.

Aygaz Doğal Gaz

Doğal gaz piyasasında faaliyet göstermekte olan Aygaz Doğal Gaz, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) satışı ve iletiminde faaliyet göstermektedir.

Doğal gaz piyasasının serbestleşmesine yönelik olarak, boru hatları üzerinden doğal gaz toptan satışı konusunda yürütülmekte olan çalışmalar, 2009 yılında hız kazanmış olup, ithalat lisansına sahip şirket ile doğal gaz temin anlaşması imzalanırken, tüketiciler ile doğal gaz satış anlaşmaları imzalanmıştır.

1 Ocak 2010 tarihi itibarıyla, boru hattı üzerinden serbest tüketicilere toptan satış faaliyetine başlanacaktır.

Akpa

LPG dağıtımı, toptan akaryakıt pazarlaması ve dayanıklı tüketim ürünlerine yönelik perakende ve toptan satış faaliyetleri yürüten Akpa'nın, Bursa, Eskişehir, Antalya, Ankara, İzmir ve Denizli illerinde şubeleri bulunmaktadır. Şirketin 2009 yılı gelirleri 200 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Demir Export

Ülkemizin 2'nci büyük (termik santral - tüketim amaçlı) özel sektör kömür üreticisi olan Demir Export, demir, krom, çinko ve bakır cevheri üretimi de yapmaktadır. Şirket, ürettiği bakır, krom ve çinko cevherini yurt dışına ihraç etmektedir. Demir Export, 2009 yılında faaliyetlerine ani fiyat dalgalanmalarından en az etkilenecek şekilde devam etmiş ve işletme verimliliğine odaklanmıştır. Sektörün stratejik ürün gamlarının tedarikçisi konumunda olması, Demir Export'un kriz ortamında güçlü kalmasını sağlamıştır.

Tüm faaliyetlerinde kalite, çevre, iş güvenliği ve işçi sağlığına önem veren Demir Export, Türkiye'de ISO-9001 Kalite, ISO-14001 Çevre ve OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri belgelerine sahip ilk ve tek kömür üreticisidir.

28
29

Otlukilise demir madeni